Klamath

El **klamath** /ˈklæməθ/[2] (també **klamath-modoc** i històricament **lutuami**) és un grup de llengua ameríndia del grup penutià dels turons que es va parlar al llac Klamath en el que actualment és l'est d'Oregon i el nord de Califòrnia. Va ser la llengua tradicionalment parlada per les tribus klamaths i modoc, cadascuna de les quals parlava un dialecte d'aquesta llengua. A principis dels 80 només en quedava un parlant,[3] tot i que segons el cens dels Estats Units del 2000 n'hi havia 134 parlants. El 2003 el darrer parlant nadiu de klamath a Chiloquin (Oregon) tenia 92 anys.[4] El 2006 no hi havia parlants nadius ni de klamath ni de modoc.[5]

Klamath
Klamath-modoc

Tipus	llengua, llengua morta i llengua extinta
Parlants	
134[1] principalment a Oregon	
Parlat a	Estats Units
Autòcton de	Oregon
Classificació lingüística	
Llengües penutianes dels turons (penutià)	
▪ Lutuami	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet llatí
Nivell de vulnerabilitat	6 extint
Codis	
ISO 639-2	kla
ISO 639-3	kla
SIL	kla
Glottolog	klam1254 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/klam1254)
Ethnologue.com	kla (http://www.ethnologue.com/language/kla)
UNESCO	822 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-822.html)
IETF	kla
Endangeredlanguages.com	2291 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/2291)

Contingut

Classificació
Descripció lingüística
Fonologia
Gramàtica
Referències
Bibliografia
Enllaços externs

Classificació

Es considera que el klamath–modoc forma una unitat filogenètica vàlida juntament amb altres llengües del grup penutià de l'altiplà. Els defensors de la hipòtesi penutiana consideren que el penutià de l'altiplà estaria al seu torn relacionat amb altres penutianes encara que aquest últim parentiu és considerat dubtós.

Descripció lingüística

Fonologia

L'inventari consonàntic del klamath-modoc és el següent:

		Bilabial	Coronal	Palatal	Velar	Uvular	Glotal
Obstruent no-cont.	simple	p	t	tʃ	k	q	
	aspirada	pʰ	tʰ	tʃʰ	kʰ	qʰ	
	Ejectiva	pʼ	tʼ	tʃʼ	kʼ	qʼ	ʔ
Fricativa			s				h
Nasal	sorda	m	n				
	sonora	m̥	n̥				
	laringalizada	mʼ	nʼ				
Aproximant	sonora		l	j	w		
	sorda		l̥	j̊	w̥		
	laringalizada		lʼ	jʼ	wʼ		

Les obstruents en klamath-modoc, llevat de /s/ i ʔ, apareixen en triplets de no-aspirada/aspirada/ejectiva.[6] Les tripletes de sonorants són respectivament: sonores, sordes i "laringalitzades", llevat per /h/ i /ʔ/.[7]

La major part de les consonants poden ser geminades. La fricativa /s/ n'és una excepció, i hi ha evidències que suggereixen que això és una conseqüència d'un canvi fonètic recent.[8] Albert Samuel Gatschet registrà la geminada /sː/ a finals del segle XIX, encara que cap al 1960 M. A. R. Barker la va registrar consistentment com a no-geminada. En algun moment, després que Gatschet registrés la llengua i abans que Baker fes el mateix, va haver de produir-se el canvi de desgeminació */sː/ > /s/.

Gramàtica

L'ordre bàsic de paraules en klamath-modoc és molt lliure i està condicionat bàsicament per factors pragmàtics. No sembla senzill definir de manera clara un sintagma nominal i un subjecte. L'alineament morfosintàctic és de tipus nominatiu-acusatiu i hi ha un sistema de marcatge de cas gramatical diferent per a adjectius i noms. Molts verbs a més requereixen un cas absolutiu. En el verb a més existeixen formes aplicatives i s'usen direccionals.[9]

Referències

1. Cens de 2000 (http://www.mla.org/map_data_results&mode=lang_tops&SRVY_YEAR=2000&lang_id=880)
2. Laurie Bauer, 2007, *The Linguistics Student's Handbook*, Edinburgh
3. Chen, 1998; Maudlin, 1998.
4. Haynes, Erin F «Obstacles facing tribal language programs in Warm Springs, Klamath, and Grand Ronde (http://coyotepapers.sbs.arizona.edu/CPXIII/haynes.pdf)». *Coyote Papers*, 8, pàg. 87–102 [Consulta: 30 agost 2012].
5. Golla, Victor. (2011). California Indian Languages (http://books.google.cat/books?id=MX1RtDR_gC0C&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false). Berkeley/Los Angeles, California : University of California Press. ISBN 9780520266674
6. Blevins, 2004, p. 279.

7. Blevins, 2004, pp. 279–80.
8. Blevins, 2004.
9. Rude, 1988.

Bibliografia

- *Barker, M. A. R. (1963a). Klamath Texts. University of California Publications in Linguistics, volume 30. Berkeley/Los Angeles: University of California Press.*
- *———. (1963b). Klamath Dictionary. University of California Publications in Linguistics 31. Berkeley/Los Angeles: University of California Press.*
- *———. (1964). Klamath Grammar. University of California Publications in Linguistics 32. Berkeley/Los Angeles: University of California Press.*
- *Blevins, J. (2004, July). Klamath sibilant degemination: Implications of a recent sound change. IJAL, 70, 279–289.*
- *Chen, D. W. (1998, April 5). Blackboard: Lost languages; Kuskokwim* not spoken here. *New York Times.*
- *Maudlin, W. S. (1998, April 17). Yale linguists part of effort to save dying languages. The Yale Herald. Retrieved May 6, 2008, from http://www.yaleherald.com/archive/xxv/4.17.98/news/language.html*
- *Rude, Noel (1988). Semantic and pragmatic objects in Klamath. In In Honor of Mary Haas: From the Haas Festival Conference on Native American Linguistics, ed. by William Shipley, pp. 651–73. Berlin: Mouton de Gruyter.*

Enllaços externs

- Informació sobre **Klamath** a la XV edició de l'*Ethnologue*, amb el codi “kla” (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=kla) **(anglès)**
- The Klamath Tribes Language Project (http://www.klamathtribes.org/language.htm)
- Languages of Oregon: Klamath (http://logos.uoregon.edu/explore/oregon/klamath.html)
- Llengua Modoc (http://linguistics.berkeley.edu/~survey/languages/modoc.php) al Survey of California and Other Indian Languages

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Klamath&oldid=24207134»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 22 jul 2020 a les 23:38.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.